

GLAS SVOBODE

GLASILO NEODVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in upravništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg 2, prtl. — Naročnina za mesec 6, četrletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 20.

LJUBLJANA, četrtek, 8. maja 1924.

Leto II.

Pred občinskimi volitvami v Sloveniji.

V več občinah so že razpisane občinske volitve, v drugih bodo razpisane v naslednjih mesecih (maj, junij, julij).

Vlada noče razpisati volitev za vse občine naenkrat, da bi se izbrisl enoten vtis volitev, ki se bodo brezdvomno izvršile v znamenju obsodbe Pašič-Pribičevićevega režima od večine slovenskega ljudstva.

Delavci in revni kmetje se morajo na vsak način udeležiti teh volitev, kjerkoli je to mogoče. Revolucionarni delavci in kmetje se zavedajo, da jim volitve ne bodo prinesle rešitve, zlasti ne občinske. Ali oni se udeležijo volitev zato, da izkoristijo volivni boj za razširjenje revolucionarne ideje, za prebujenje novih plasti delavskega razreda, za revolucionarni razredni boj, proti današnji reakciji, za delavsko-kmetjsko vladno.

Kjer bo dobila naša lista večino, bodo sodrugi zastopali interese delavcev in kmetov. Seveda vemo dobro, da v občinah toliko časa ne bodo prišli delavci in kmetje do vseh svojih pravic, dokler ne bo konec gospodstva buržuazije v celi državi. Kjer bo naša lista ostala v manjšini, bodo naši izvoljeni sodrugi istakto zastopali interese delavcev in pri tem razkrinkavali protiljudsko delovanje meščanskih strank.

Mi gremo v vseh občinah v volitve samostojno pod listo: Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije. Tam pa, kjer strankine krajevne organizacije niso še dovolj močne, gremo v volitve kot Delavsko-kmetjski blok, ali jasno je, da morejo priti na to listo samo dobri, zanesljivi sodrugi, somišljeniki iz delavskih in kmetjskih vrst. Kjer pa ne postavimo omenjenih list, morajo naši sodrugi napovedati bojkot volitvam.

V nobenem kraju pa se ne sme zgoditi, da bi iz lenobe ne sestavili pravočasno kandidatne liste! Povsod, v vsaki občini moramo iti v volivni boj in s tem otvoriti poostren boj proti vsem meščanskim strankam, podvojiti agitacijo za revolucionarno stvar, za Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije!

Nekaj navodil za občinske volitve.

Tu podajamo najpotrebnejša navodila, po katerih se imajo ravnati sodrugi ob občinskih volitvah. Za podrobnejša navodila in pojasnila naj se obračajo vse organizacije in sodrugi na pokrajinsko tajništvo NDSJ, ki mu morajo takoj sporočiti, čim so razpisane volitve za njihovo občino, če želijo, da pride kdo od tajništva na sestanek in podobno.

Volivni imeniki.

Volivne imenike morajo županstva razgrniti za dobo najmanj 14 dni, da jih vsakdo lahko vpogleda. Tekom te dobe je vlagati pri županstvu vse ugovore (reklamacije). Sodrugi v vseh krajih opozarjamo, da pravočasno pogledajo volivne imenike, če so v njih vpisani vsi naši volivni upravičenci in da takoj reklamirajo županstvo ob kaki nepravilnosti.

Volivni upravičenci.

Pravico voliti imajo vsi moški z dovršenim 21. letom, ki bivajo vsaj eno leto v dotični občini.

Volitve v Nemčiji.

Silno napredovanje komunistov. — Soc. demokrati so izgubili 5 milijonov glasov.

V nedeljo so se izvršile v Nemčiji volitve v državni zbor. Izid volitev je približno tak, kot smo že predvidevali v »Glasu Svobode«. Napredovale so ekstremne stranke, dočim so silno nazadovale stranke takozvane sredine (soc. demokrati, klerikalci, demokrati itd.). Največji napredek zaznamuje komunistična stranka Nemčije. Pri zadnjih volitvah je dobila 500.000 glasov in 4 poslance, pri doslej znanih rezultatih (izid volitev iz vseh krajev nemreč še ni znan) tri milijone 700 — 800 tisoč glasov in 62 poslancev. Komunistična stranka je torej dobila v nedeljo nad tri milijone dvestotisoč glasov več kot pri zadnjih volitvah. Združeni social-demokrati so imeli prej 11 milijonov 100.000 glasov in 191 mandatov, v nedeljo so dobili okrog 6 milijonov glasov in 99 mandatov (izgubili so torej 5 milijonov glasov in 92 mandatov). Pri tem je treba upoštevati še to, da v Nemčiji volijo social. patriote številna inteligenca in drugi takozvani srednji stanovi. Komunistična stranka je vzela pri nedeljskih volitvah soc. patriotom glasove industrijskega proletariata. S tem je tudi nemški industrijski proletariat obsodil izdajalsko politiko socialne demokracije.

Z ostalimi strankami je sledeče:

V zadnjem parlamentu so imeli:

	glasov	mandatov
nemški nacionalci	4,200.000	71
nemška ljudska stranka	3,900.000	65
centrum (klerikalci)	3,600.000	68
demokrati	2,300.000	40
bavarska ljudska str. (klerikalci)	1,200.000	21
ostale stranke	?	9

Dosedanji izid nedeljskih politev pa je pokazal sledeči rezultat:

	mandatov	manj ali več
nemški nacionalci	96	+ 25
nemška ljudska stranka	47	- 18
centrum	64	- 4
demokrati	28	- 12
bavarska ljudska stranka	16	- 5
komunisti	62	+ 58
socialisti	99	- 92
Kmetjska zveza	8	+ 4
Hanoveranci	5	+ 5
nemški socialci	4	+ 4
nacionalni liberalci	9	+ 9

Iz tega se vidi, da je večina strank, ki so šle v volivni boj (šlo jih je 27!) ostale brez mandatov.

O končnem izidu volitev in njihovem pomenu bomo poročali v prihodnji številki.

Eno lahko ugotovimo že danes: da gre revolucionarni razvoj v Nemčiji silno hitro naprej, da je ogromna večina proletariata glasovala za komunistično stranko Nemčije, katere glavna parola v volivnem boju je bila: diktatura proletariata.

Ruske zahteve od Anglije.

Delegacija sovjetskih republik je na pogajanjih z Anglijo stavila zahteve, po katerih mora povrniti Anglija vse stroške, ki so nastali radi njenega prejšnjega organiziranja kontrarevolucije proti sovetom. Te zahteve so sledeče: Anglija ima povrniti: 1. 12 milijard zlatih rubljev za pokritje neposrednih izgub, ki jih je imela Sovjetska Rusija v boju s Kolčakom, ki ga je podpirala Anglija; 2. 5.2 milijard za pokritje transportnih in vojnih stroškov; 3. 15 in pol milijarde zlatih rubljev za izgube radi zmanjšanja produkcije v poljedelstvu in industriji za časa državljanske vojne. Po angleški valuti znaša ta skupna vsota 4 milijarde funtov (1 funt = okrog 450 do 500 dinarjev).

PASIČ SESTAVI NOVO VLADO.

Po dolgih avdijencah na dvoru in medsebojnih intrigah in krizah je kralj poveril Pašiču, da sestavi poslovno vladno. Pašič je ta mandat vrnil, zato da dobi poverilo za sestavo volivne vlade. S tem bi bila do volitev rešena ministrska kriza, ali nerešena bo ostala politična kriza, ki se bo zaostrela v znamenju boja delavcev, kmetov in zatiranih narodov proti današnjemu režimu,

Konflikt med Nemčijo in Sovj. Rusijo.

Nemška policija je aretirala komunističnega Bozenhardta, ki pa je pobegnil v rusko poslaništvo v Berlinu, kjer so mu uradniki sovjetskega poslaništva pomagali, da si je ohranil svobodo. Nemška policija je pri tem začela vršiti v prostorih sovjetskega poslaništva hišno preiskavo brez vednosti zunanjega ministrstva. Preiskava se je ustavila šele, ko je na protest sovjetskega poslanika v Berlinu Krestinskega izdalo nemško zunanje ministrstvo ukaz policiji, da takoj ustavi preiskavo. Krestinskij se ni zadovoljil z odgovorom zunanjega ministra Stresemanna, dal je takoj zapreti trgovsko poslaništvo v znak protesta in izjavil, da mora iti osebno v Moskvo, da tam osebno poroča sovjetski vladi.

proti hegemoniji srbske buržuazije in njene militaristične klike.

Meščanske stranke, ki tvorijo opozicionalni blok, so dokazale doslej še vedno, da z njihovo taktiko (ki smo jo že večkrat očitili) ne bo prišlo ljudstvo nikdar do svojih pravic. To bo priboril s svojim bojem šele delavski razred, ki bo imel vedno močnejšo podporo od strani kmetov, ki gredo očitno vedno bolj v levo.

Pravico, izvoljen biti, ima vsak volivni upravičenec z dovršenim 21. letom in ki biva vsaj dve leti v dotični občini.

Število občinskih odbornikov.

Občinski odbor sestoji v občinah z manj kot 500 prebivalci iz 7 odbornikov in 3 namestnikov, z manj kot 1000 prebivalci iz 9 odbornikov in 4 nameščencev, z manj kot 2000 prebivalci iz 17 odbornikov in 17 namestnikov, z manj kot 5000 prebivalci iz 25 odbornikov in 25 namestnikov, z manj kot 10.000 prebivalci iz 33 odbornikov in 33 namestnikov, z manj kot 20.000 prebivalci iz 37 odbornikov in 37 namestnikov, z manj kot 40.000 prebivalci iz 41 odbornikov in 41 namestnikov.

Kandidatne liste.

Najpozneje v 10 dneh po razpoložitvi pravomočnih volivnih imenikov je predložiti okrajnemu glavarstvu, odnosno njegovemu ekspozituri kandidatno listo za volitev občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidate je treba vpisati na uradno izdano tiskovino z uradnim pečatom. Te tiskovine se dobe na županstvu ali pa pri okr. glavarstvu.

Izvirni kandidatni listi je treba priložiti še dvakrat toliko prepisov iste, kakor je volišče. (Če je eno, treba dva prepisa, če sta dve volišči, je treba štiri prepise itd.) Na prepisih list ne smejo biti navedena imena predlagateljev. Na prepisih se mora označiti samo imena predstavnikov in namestnikov.

Listo morajo podpisati vsi kandidati lastnoročno z opombo, da izvolitev po listi sprejmejo. (Če kandidat ne zna pisati, ga podpiše drugi.) Kandidatne liste morajo biti lastnoročno podpisane najmanj po toliko volivnih upravičencih, kolikor je voliti odbornikov in namestnikov. Podpisi kandidatov se štejejo v predpisano število predlagateljev.

Kako se sestavi lista?

Na čelu liste se zapiše ime občine, dan volitev in označba skupine volivcev, n. pr.: Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije ali Delavsko-kmetjski blok.

V oddelku I. se s tekočimi številkami 1, 2, 3 itd. vpiše ime in priimek, prebivališče in poklic kandidata. V oddelek II. se istotako vpiše njihove namestnike.

Pod imena kandidatov se vpiše enega predstavnika in enega namestnika za volivni odbor. Če je več volišč, se vpiše po enega predstavnika in namestnika za vsako volišče.

Pod vse to se lastnoročno in čitljivo podpišejo predlagatelji in kandidati, poslednji s pripombo, da izvolitev sprejmejo.

Nadalje se naj napiše na listi eno osebo in enega namestnika, ki ima pravico v imenu podpisancev obtevat z županom ali okrajnim glavarstvom.

Nihče ne sme podpisati več kandidatnih list.

Neveljavnost liste.

Kandidatne liste, ki ne bi povsem odgovarjale tem določbam, mora oblast tekom petih dni po vložitvi z navedbo razlogov vrniti v popravo.

Ako se pozivu ne ugoti tekom petih dni, je kandidatna lista neveljavna.

Kandidatne liste, na katerih se dožene ponarejen podpis, se takoj razveljavijo.

Po prvomajskih manifestacijah na delo!

1. maja je bil pregled armad Neodvisne Delavske Stranke. 4. maja so se sestali v Ljubljani delegati krajevnih organizacij in zaupništvev iz industrijskih krajev in kmetijskih vasi

na pokrajinsko konferenco NDSJ, katere dnevni red je bil sledeč:

1. Poročila (pokr. tajništva stranke, mladine i. dr.).
2. Poročilo o strankinem plenumu.
3. Politični položaj in stanje stranke.
4. Tisk in prosvetno delo.
5. Reorganizacija stranke.
6. Delo v strokovnih organizacijah.
6. Volitve.
7. Razno.

Konferenca je pregledala razvoj stranke od njene ustanovitve v Sloveniji (lani aprila meseca) pa do danes. Stranka je v tem kratkem času kljub izjemnim zakonom, kljub posledicam likvidatorske politike izključenega Klemenčiča in Fabjančiča, kljub rudarskemu štrajku in vsem drugim težkočam prodrla v vse glavne industrijske kraje (Trbovlje, Zagorje, Jesenice, Hrastnik, Maribor, Litijo, Trzič, Ruše, Guštanj, Kamnik i dr.) v Zalog, Moste, Vevče, Laze, Kresnice, Zid. most, Medvode, Boh. Bistrico, Rače, Črnomelj, Stično, Št. Vid, Logatec, Domžale, Bled, Lukovico itd. Njen vpliv se ga gotovo v vse kraje Slovenije. 1. maj je pokazal, da stoji za stranko industrijski proletarijat. Stranka bo morala na vsak način prodreti v celjskem okraju. Po kmetijski konferenci je hitro naraščal vpliv stranke na vasi. S stalnim vstrajnim delom, zlasti s sistematizacijo dela obstoječih večjih krajevnih organizacij na vasi se bo ta vpliv poglobljeval in spravljaj vedno večji del kmetov v revolucionarno zvezo delavcev in kmetov. Brezpogojno bo treba povsod poglobiti organizatorično delo, disciplino in točnost, slednje zlasti v izvrševanju finančnih dolžnosti in v pošiljanju poročil.

Strankina politika, ki obstoji v glavnem v taktiki enotne fronte proletariata in delavsko-kmetijskega bloka, je pokazala lepe uspehe in se izkazuje vedno pravilnejša. Vsporedno s tem mora iti organizatorično, notranje delo stranke. Dosedanji tip organizacije ne odgovarja več zahtevam revolucionarnega boja, ki ga ima voditi NDSJ. Organizatorično vprašanje je bilo centralno vprašanje na pokrajinski konferenci. (Prinašamo posebej sklep o reorganizaciji stranke, sprejet na strankinem plenumu v Beogradu in na nedeljski konferenci.) Proces reorganizacije ne bo kratek in lahak, ali on se bo uspešno izvršil z resno voljo nas vseh. Stranka mora postaviti svoja središča in žarišča v obrate, stranka se mora usidراتi v obratih in jih izpremeniti v svoje trdnjave, ker le tedaj bo njen boj proti reakciji in kapitalizmu zmogovit. Nov tip organizacije bo tudi aktiviral

vse strankine člane, ki bodo postali takorekoč vsi funkcionarji stranke, njeni odgovorni delavci.

Poročilo tajništva (poročal je s. Lemež) in delegatov iz poedinih krajev so pokazala, da vstaja proletarijat in njegova avantgarda v industrijskih centrih polagoma iz utrujenosti po dolgih bojih, da stopajo na pozorišče nove proletarske sile in da stopa na pozorišče razrednega boja kmet. Celokupna konferenca je stala zlasti pod vtisom vzornega dela sodrugov iz Ruš in poročil sodrugov kmetov in njihovih predlogov.

Poročilo o strankinem plenumu in 3. točka sta se spojila v en referat. Poročal je s. Štukelj izbrpno in zbrani delegati so odobravali njegova izvajanja. To poročilo prinesemo pozneje.

O tisku in prosvetnem delu je poročal s. Štukelj. Razložil je današnje stanje tiska, ki nikakor ni zadovoljivo z ozirom na razširjenost stranke. Srbski proletarijat je nabral za svoje glasilo že 130.000 dinarjev in nabrati ima samo še 10.000 dinarjev, pa bo dobil svoj dnevnik. Revolucionarni proletarski list je duševno, bojovno in organizatorično središče revolucionarnega boja. Za list moramo vsi žrtvovati toliko časa, da se postavi na trdne noge in da postane list nam tudi materialna podpora pokreta. Člani stranke morajo dopisovati v list, ga širiti in podpirati. List je eno najvažnejših orožij v političnem boju in to orožje moramo črno brusiti, da postane čim uporabnejše v boju. Na stavljen predloge se je sklenilo sledeče:

1. S prvo prihodnjo številko »Glasa Svobode« se razpiše anketa (glej zadnjo stran današnje številke).

2. Od 1. do 8. junija se vrši Rdeči nabiralni teden za »Glas Svobode«. Pokrajinsko tajništvo ima takoj razposlati potrebna navodila, da se ta teden vsestransko pripravi. V tem tednu je treba nabrati najmanj

1.000 novih naročnikov.

V to svrhu bo razpisanih po pet različnih nagrad in sicer po sledečem merilu: v večjih krajih je treba nabrati najmanj 75 naročnikov, da dobi nekdo nagrado. Čim več jih bo nabral čez to število, tem večja je nagrada. V manjših krajih je treba nabrati za to najmanj 25 naročnikov. Nagrade bodo v dragocenih knjigah in slikah. Natančneje o tej stvari bo poročal »Glas Svobode« pozneje.

Razen tega moramo izpolniti parolo: nabrati

2.500 kovačev,

t. j. 25.000 Din za tiskovni sklad. Vsak član stranke mora darovati najmanj 10 Din, t. j. en kovač.

Uspeh tega bo: povečal se bo format (oblika) lista in v povečani obliki bo izhajal najmanj na 6 straneh. S tem se bo

zboljšala vsebina lista. Potem bomo pokrenili akcijo, da postane list dnevnik.

Iz debate se je videlo, da so vsi sodrugji navdušeni za to in da bodo šli z isto navdušenostjo na delo.

O reorganizaciji stranke in delu v strokovnih organizacijah je poročal s. Jak. Zoraga. Tozadevne sklepe objavimo v listu. Resolucijo o reorganizaciji stranke že v današnji številki.

Novo pokrajinsko tajništvo je bilo enoglasno izvoljeno sledeče: Lemež, Sedej, M. Zoraga, Kocjančič, Vehar, Štukelj. Za urednika lista ostane še nadalje s. Štukelj.

Reakcija v ofenzivi! Proletarci na branik!

Pašič-Pribeževičev režim, ki je že leta 1920 zasadil svoje ogabne kremplje globoko v proletarsko telo, skuša sedaj, ko vlada brez parlamenta, z nasiljem in korupcijo izvesti novo ofenzivo proti delavstvu ter oropati ga njegovih priborjenih pravic. Obenem pa hoče zrušiti avtonomna prava ljubljanske občine s tem, da se direktno vmešava v njen delokrog, ker hoče kontrolirati sprejem nameščencev in delavcev v občinsko službo ter njihove plače.

Ljubljanski delavci, zaposleni v mestni občini, so si pod sedanjim občinskim svetom priborili zboljšanje svojih materialnih mezd. To pa nikakor ni prijalo ljubljanskim kapitalistom in ti so potom svojih »očetov« Turka in dr. vložili priziv pri pokrajinski upravi, ki je prizivu ugodila. Obenem so se »napredni« gospodje pritožili proti ustanovi poklicnega gasilstva, češ da Turk so leta in leta gasili s svojo gardo in kšefte delali s svojimi konji, zakaj bi sedaj bilo drugače. In še nekaj ni ugajalo »napredni Ljubljani«. Nameščeni so bili novi uradniki, ki niso ne naprednjaki in ne Sokoli.

Tako razdevidenje »sokolskega« magistrata ni dalo miru Žerjavu in njegovim hlapcem, zato so pričeli gonjo proti vsemu, kar je novega v mestni občini. In posrečilo se jim je, da je prišel na vlado Pribeževič, krvnik jugoslovanskega proletariata in ta je dosegel, da je ministrstvo policije potrdilo odlok pokrajinske uprave, glasom katerega se morajo:

1. znižati mezde vsem mestnim delavcem;
2. razpustiti poklicno gasilstvo in
3. odpustiti 12 novonastavljenih defitivnih uradnikov.

Partizanska gonja Žerjavovcev zaradi osebnih ambicij in sovraštva ima sedaj trenuten uspeh. Pristaši korupcije in nasilja triumfirajo, ker so uničili eksistence proletarcev in njihovih družin.

Kakšno stališče bo zavzel občinski svet, nam še ni znano. Pač pa je sedaj že jasno, da mora proletarijat Ljubljane za vsako ceno odbiti napad reakcionar-

Pri točki »Razno« se je govorilo o občinskih volitvah in protiakciji proti reakcionarnim ukrepom vlade glede ljubljanske občine.

Konferenca je stala na višku in pokazala, kako silno življenje se razvija v stranki.

Med klici: Zivela Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije in petjem internacionalne se je zaključila konferenca.

Z zavestjo odgovornosti napram delavskemu in kmetškemu razredu, z ljubeznijo do njegove stranke, s požrtvovalnostjo bomo uresnili v življenju sklepe konference.

nih teroristov. Celokupni proletarijat Jugoslavije bo gotovo z vso energijo podprl akcijo mestnih ljubljanskih delavcev in delavk, ker ve, da je to le delni poizkus buržuazije, zmanjšati silo proletariata in da bi v slučaju uspeha svojo protidelavsko politiko le še poostiril in razširil.

Naloga ljubljanskega proletariata je, da se strne v enotno fronto in se pripravi na boj proti nasilju. Udar od strani kapitalistov nas ne sme presenetiti, ne sme nas najti nepripravljene.

Mi moramo sami braniti naše avtonomne pravice in našo eksistenco. Mi moramo prisiliti občinski svet, da se postavi po robu takim brutalnim izpadom od strani buržuazne klike, vladajoče v Beogradu.

Mi moramo že danes jasno in odločno zavzeti naše stališče. In to je: **borba!** Naj vsi oni, ki so to povzročili, vedo, da smo mi pripravljene, da stojimo na straži naših interesov in da imamo v rokah sredstva za uspešno obrambo naših pravic.

Mi stojimo pripravljene, ker se gre za našo eksistenco.

Mestni delavec.

Pozor!

Prvomajski Rediteljski zbor!

Vsi člani zbora se imajo udeležiti sestanka zbora, ki se vrši v nedeljo, dne 11. maja t. l. ob 10. uri dopoldan v Delavskem domu.

Predsedstvo.

LISTEK.

O mednarodnem jeziku: Njegov razvoj in pomen.

Vsak problem rabi svoj čas, da se ga povoljno reši. Treba je čisto mnogo poskusov, žrtve in razočaranj. Končno se pa le doseže neka rešitev, ki se zdi dovršena in popolna. Tako se je godilo tudi problemu mednarodnega jezika: človeški duh ni miroval, preden ni našel v Idu tiste oblike, ki ga mora zadovoljiti in se bistveno ne da več predrugeti, ne da bi trpela dovršenost in porabnost njegova. V sledečem hočemo podati čitatelju kratek zgodovinski pregled o borbi za najboljši mednarodni jezik.

Idea takega jezika je stara že 300 let. Slavni filozof Komensky (1592—1671) je dejal, da je umeten mednarodni jezik ne le mogoč, ampak da bo tak jezik zelo lakeh in pravilen. Nagibi, ki so v tedanji dobi vedli učenjake k takim razmišljanjem, so bili ali ekvokoljubni, verski ali tudi zgolj znanstveni, svetovni jezik naj bi služil le višjim stanovom. Prvi poskusi mednarodnega je-

zika so bili dokaj čudni: sestavljali so ga posamezniki iz določenih črk ali iz številki ali pa samo iz nekaterih zlogov. »Solresol«, izumljen leta 1817. od Sudreja, sestoji n. pr. iz samo sedem vedno se ponavljajočih zlogov. Da takih čisto umetnih jezikov ni mogoče obdržati v spominu, je umevno. Zato so ti osnutki ostali na papirju in se javnost ni pečala z njimi.

Sicer pa za priprostega človeka tedaj tudi še ni bilo tako žive potrebe po mednarodnem jeziku. Drugačna pa je postala stvar pred 50 leti, ko sta se jela razvijati internacionalni promet in svetovna trgovina do prej neslutenega razmaha.

Kulturni človek je čimdalje bolj čutil neprilike in težave, ki jih povzročata preobilica nacionalnih jezikov, ki se jih govori že v Evropi nad 50. ni čuda, da so se jezikoslovci jeli zdaj bolj pečati s problemom mednarodnega jezika. Visoko izobraženi švicarski župnik M. Schleyer je izdal leta 1879. slovnico jezika Volapük, ki je bil prvi tak izum, da se je razširjal in mnogotransko praktično uporabljaj. Leta 1888. je bil Volapük na vrhuncu svoje slave in veljave: izhajalo je 25 časopisov širom sveta v tem jeziku. Toda na kongresih, koder se je govorilo

v Volapüku, se je pokazalo, da je jezik zelo pomanjkljiv in težaven. Kako težaven da je bil za kulturne narode, naj izpričajo sledeči primeri. Besedišče njegovo se je sicer naslanjalo na angleški, francoski in nemški jezik, a večina besed je bila tako pohabljen, da tudi tem narodom ni bilo pomagano, n. pr.: bim (= Baum), bel (= Berg), glün (= grün in ne glühen!), mud (= Mund, Deut (= Deutschland), Yulop (= Europa), Melop (= Amerika), Flent (= Francija). Mnogo besedi je bilo čisto izumljenih, tako števniki: bal (1), tel (2), kil (3), fol (4), lul (5), mäl (6), yel (8), zül (9), bals (10)! Povrhu je bila še slovnica (sklanja in sprega) precej težka. Umevno torej, da jezik takega kova ni mogel uspeti. Med tem (l. 1887.) je izšel Esperanto, izum poljskega zdravnika Zamenhafa. Esp-o je pomenil napram Volapüku velik napredek. Ne sme pa biti neomejeno, da so bili že pred Volapükom prav dobri mednarodni jeziki osnovani, samo da dotični avtorji niso našli navdušenih propagatorjev za svoj izum. Na le-te se Esperanto naslanja, a prevzel je žalibog precej volapükizmov v svoj slovar. L. 1894. ga je Zamenhof nameraval zboljšati, toda založniki esperantskih knjig so mu odsvetovali, zbašvi se za

profit. Tako je zmagal na škodo zdravega napredka — esperantist-kapitalist! Kljub temu je šel napredek svojo pot. Leta 1901. se je ustanovila v Parizu delegacija za uvedbo mednarodnega jezika, ki je do l. 1907. preštudirala na ducate različnih svetovnih jezikov. Tega leta se je sestala v Parizu 12 členska učenjaška komisija in razpravljala na 18 sejah o najboljšem svetovnem običju. Ker ji noben predlagan ozir. predložen načrt ni v celoti ugajal, se je odločila v načelu za Esperanto pod pogojem, da se izvrše potrebne reforme v slovnici in besedišču. Temu sklepu so se pa uprli nekateri vplivni esperantisti (osobito Francoza Boirac in Moch), češ, da je Esperanto živ jezik, ki pripada esperantski naciji, in da nikdo nima pravice, vmešavati se v notranje zadeve Esperanta! Ko je kompetentna komisija videla, da s tako naduto se postavljajočimi fanatičnimi esperantisti ne more sodelovati, je sama izvedla potrebne reforme, imenovala popravljeni jezik — Ido ter izdala leta 1908. slovnice v vseh modernih jezikih. Napredni esperantisti so izvršene reforme z največjimi simpatijami pozdravili in se navdušeno lotili propagande za tako izboljšani jezik. Kar je danes še starih esperantistov, se drže

Pripravljajte se za Rdečiteden od 1.-8. junija!

Revolucionarni 1. maj v Sloveniji.

Letošnje prvomajske proslave so po teku v znamenju ločene proslave socialistov in revolucionarnega proletariata. Socialpatrioti so odklonili skupno proslavo 1. maja in zato so tudi želi na 1. maja — poraz. V vseh industrijskih središčih se je 1. maja pokazalo, da je delavstvo na strani neodvisne Delavske Stranke za revolucionarni razredni boj. V več krajih so proslavili socialistični delavci prvi maj skupno z nami. Edino v Mariboru se še ni prebudila večina delavstva in v Celju je uspelo socialpatriotom, da so vrgle delavstvo v apatijo. Iz tega sledi, da delajo naši sodruzi po prvomajskih uspehih s še večjo energijo za stvar in da delajo predvsem za **organizatorično poglobitev našega gibanja**. V Mariboru in Celju bo treba napeti vse sile za pridobitev večine proletariata. Ogromna večinska udeležba na naših shodih in skupne proslave v nekaterih krajih dokazujejo širjenje revolucionarne ideje in ideje enotne fronte proletariata.

Ljubljana.

V Ljubljani je bila prvomajska naša proslava mnogo veličastnejša in boljša kot pa lani, ko je bila skupna proslava socialpatriotov. Delo je stalo v vseh glavnih obratih. Tudi tramvaj ni vozil. Na Karla Marksa trgu se je zbralo 2000 delavcev. Med množico so bile rdeče zastave z napisi: Dol z zakonom o zaščiti države! Zivela enotna fronta proletariata! Zivela Rdeča mladinska internacionala! itd. Nekaj jih je policija zaplenila kot n. pr. zastavo z Leninovo sliko in napisi: Lenin je mrtev — Leninizem živi itd. Policija tudi ni pripustila Liebknechtove slike na mladinskem praporju. Okrog 9. ure je zaigrala delavsko himno domžalska godba, nato je zapel mladinski pevski zbor »Internacionala« in Delavsko glasbeno društvo. S. Osterc je na rdeči govorniški tribuni otvoril prvomajski shod in podal besedo s. Lemežu, ki ga je delavstvo burno pozdravljalo. S. Lemež je razvil v svojem referatu svetovni razvoj od lanskega do letošnjega 1. majnika in obratni politični in gospodarski položaj. Delavstvo je dalo med njegovim govorom izraza svojemu razpoloženju proti reakciji, proti izdajcem II. internacionale, za sovjetsko Rusijo, proti hegemoniji srbske buržuazije, za federativno zvezo delavsko-kmetijskih republik Balkana. Izvajanje s. Lemeža so stalno spremljali navdušeni medklici in ploskanje. Sploh je bilo celo razpoloženje na shodu zelo dobro, revolucionarno. Za s. Lemežem je nastopil s. Gorenc v imenu revolucionarne delavske mladine, ki mu je burno pritrjevalo delavstvo. — Nato je zopet zapela mladina internacionala, nato Delavsko glasbeno društvo, zasvirala je godba — delavstvo se je začelo formirati v vrste za manife-

stacijo po Ljubljani. Sprevedu so načelovali kolesarji in delavska obramba, nato je sledila godba, žene, otroci, mladina, delavstvo. Med manifestacijo je vzklikalo delavstvo proti Zakonu o zaščiti države, proti reakciji, proti izdajcem II. internacionale, proti Orjuni, za enotno fronto proletariata, za rdečo Ljubljano, za delavsko-kmetijsko vladno itd. Ko je prišel spreved do arene Narodnega doma, kjer je glavni sedež taškovske Orjune, je vsa delavska množica vzklikala vseprek: Proč z Orjuno! Pfluj Orjuna! Dol s Pribičevićevimi banditi! itd. Maloštevilni Orjunci so se s strahom skrivali za ograjo. Manifestaciji se je pridruževalo vedno več ljudi, tako da je bil od vlade dalje en sam val množice preko cele ceste. Manifestacija je napravila na vse velik vtis. Spreved se je vrnil zopet pred Delavski dom, kjer je imel zaključno besedo zopet s. Lemež. Petje internacionale je zaključilo dopoldansko prvomajsko manifestacijo, ki je dokazala, da reakcija ni udušila bojovne volje ljubljanskega proletariata, temveč da se formira vedno močnejši odpor proti današnjemu režimu.

Popoldne se je vršila dobro uspela in polnoštevilno obiskana veselica na Gradu.

Socialpatrioti so pa imeli svoje pogrebno zborovanje za mizami hotela Tivoli, kjer se je zbralo okrog 120 ljudi.

Narodni socialisti in krščanski socialci so pa tudi spoznali, da jim je odklenalo med delavstvom.

Ljubljana se je izkazala kot revolucionarni center Slovenije.

Trbovlje.

Trboveljski rudarji so praznovali prvi maj nad vse sijajno, pokazali so na jasen način posedujočemu razredu kakor tudi socialpatriotom a la Krušič, da hoče rudarski proletariati korakati pod revolucionarno zastavo NDSJ do svojega cilja — socializma.

Na prostoru pred rudarskim domom so se zbrali tisoči sužnjevi kapitala, trboveljski rudarji. Na upadlih obrazih teh revolucionarnih bojevnikov se je videla železna energija in upanje na boljše bodočnost, za katero se borijo.

Na shodu ob 9. dopoldne je s. Sedej s primernimi besedami ožigosal nesramno gonjo evropskih velesil nad revolucionarnim proletariatom ter nečuvno postopanje izdajalskih socialpatriotov, ki so se deloma iz zlobnega namena, deloma iz nevednosti udinjali posedujočemu razredu. Trboveljski proletariati se zgraža nad reakcionarno vladno Pašić-Pribičević, ki še dosedaj ni priznala sovjetske Rusije, prve države delavca in kmeta. — Sodr. Klopčič slika postopanje meščanskih strank, ki so vse omadeževane z zločini, storjenimi nad delavstvom, posebno SLS s popom Korošcem

na čelu, ki je omadeževal svoje maziljene roke s proletarsko krvjo.

Po shodu se je vršil manifestacijski obhod v Trbovlje. Par tisoč zavednih sodrugov in sodružic je korakalo v najlepšem redu do Trbovelj. Sodrugi Sedej je s par besedami še enkrat omenil pomen prvega maja za delavstvo. Veličastna manifestacija trboveljskih revolucionarjev je odkorakala zopet nazaj proti rudarskemu domu, kjer je bil razhod.

Popoldne se je vršila zabava, da nudi delavstvu vse, da počasti največji praznik 1. maj.

Nasprotniki, ki so govorili, da je trboveljski proletariati po stavki zapustil revolucionarne vrste, so presenečeni po tej mogočni revolucionarni manifestaciji. Zadnji poraz rudarjev v stavki je naučil proletarsko armado, da mora ona znati ne samo napadati, ampak napraviti tudi umik in ponovno napasti zmogovito sovražnika. 1. maj je tudi pokazal, da ni prostora med nami za razne Dimnikovce in sindikaliste! V znamenju bojovnih izkušenj, pridobljenih v zadnji stavki, bo napredovala povzdiga rudarskega pokreta, ki bo postal zlasti organizatorično trdnejši kot kdaj prej.

Proč z izkoriščevalci okoli Trboveljske družbe in njenimi agenti!

Vsi v Neodvisno Delavsko Stranko!
Vsi v Zvezo Rudarskih Delavcev!

Zagorje.

Zagorski proletariati se dobro zaveda svojega praznika, zato je proslavil 1. maj še svečaneje kot prejšnja leta. Kljub terorju, kljub prepovedim se je vršila proslava Dela po začetnem redu. Prepoved manifestacijskega obhoda, raznih znakov itd., so nam oblasti dostavile pozno, da nam ni bilo možno napraviti priziva. Zato si je priziv napravil in rešil delavec sam: povsod mlaji, slavoloki, prapori, vse rdeče. Zjutraj je pevski zbor napravil budnico v Toplicah, nato so odkorakali v Kisovce, tamkaj zapeli zopet budnico. Potem smo v sklenjenih vrstah odkorakali iz Loke, pevaje vse bojne pesmi, vzklikajoč delu in njegovim parolam, nazaj v Toplice pred Delavski dom, kjer se je ob 10. uri vršil Majski shod. Sodrugi Marcel Zorja nam je razložil pomen prvega maja, zgodovino našega boja. Zlasti pa je povedal, zakaj so social-demokrati šli posebej manifestirati celo 1. maja. Nemožno je, da bi isti socialisti, ki v Nemčiji prepovedujejo 1. maj, mogli iti pri nas na prvi maj na ulice. Razni tajniki kraljev brez dvoma ne bodo proslavili 1. maja, ker prvi maj to je praznik najnižjih. Nato je govoril še s. Enci Lipusehag v imenu ZDMJ, ki je enako pozival na boj proti reformizmu, prisegal Leninizmu, napovedal boj mladine za 6 urni delavnik, proti Orjuni, za delavsko-kmetijsko vladno, za osvoboditev.

Govor je izzvenel v: Zivela mladinska revolucionarna internacionala, kar so sodrugji sprejeli z velikim odobravanjem. Nato je še s. S. izrazil protest proti rudniški godbi, ki je sleherni leto igrala prvomajskemu sprevedu, ki je last delavcev in ki ni šla letos enako igrati! Vsi delavci, sodrugji in sodružice so se do cela ogorčeno strinjali s tem in izjavljali, da ne plačujejo več godbe, ki gre rajše igrati na »žeganje«, kot delavcu. Shoda se je udeležil ves proletariati Zagorja, dočim je social-patriot Arh imel vso drugo internacionalo krog enega kostanja, vsi so se upirali na težke palice (seve UDR!) in vsled sramu rajši gledali v tla, oziroma v svoje trebuhe. Naš shod je stražilo 9 žandarjev pod »osebnim vodstvom« g. Žebreta.

Kljub vsemu terorju se je prvi maj v Zagorju praznoval v znaku protesta proti terorju, proti izdajcem, za NDSJ, za delavsko-kmetijsko vladno, za federacijo balkanskih delavsko-kmetijskih republik.

Maribor.

Po izigravanju tukajšnjih Erzenov in drugih koruznih socialistov je proslavil mariborski revolucionarni proletariati kljub prepovedanemu obhodu 1. maj dostojno. Ena skupina je prikoralala na mesto shoda z zastavo, na kateri je bilo kladivo in srp, znak delavsko-kmetijskega bloka. Policija jo je ob protestu delavcev zaplenila. Na shodu je bilo 250 delavcev, ki so pokazali svojo zavest in ta avantgarda bo povedla za seboj tudi ostali mariborski proletariati. Popoldan se je vršila zelo dobro uspela veselica.

Socialpatrioti so pokazali, da jih kljub vsemu tradicijam proletariati vedno bolj zapuša. Letos jih je bilo le okrog 400 še v njihovem sprevedu in to v takozvanem »socialističnem« Mariboru.

Mi smo letos prvič proslavili samostojno 1. maj v Mariboru in naša prva proslava kaže, da bomo skoro prebudili večino mariborskega proletariata, če bomo delali.

Hrastnik.

Proslava praznika dela 1. maja se ni vršila tako, kakor bi se morala izvršiti z ozirom na število tukajšnjega delavstva. Kakor povsod drugod, tako smo tudi pri nas delali na to, da proslavimo ta dan skupno s socialističnimi organizacijami.

Dne 4. aprila so se vršila pogajanja med zastopniki Vesne in ZRD na eni in zastopniki SSJ in Unije kemičnih delavcev na drugi strani. Do zaželjenega rezultata na teh pogajanjih ni prišlo, ker so zahtevali zastopniki SSJ in Unije kemičnih delavcev, na čelu jim g. Malovrh, da mi ne smemo pri skupnem sprevedu razviti svojega prapora in ravno tako, da ne smemo nastopiti na shodu s svojim govornikom.

Vsled takega držanja socialpatriotov smo bili prisiljeni, da se pripravimo na samostojno proslavo 1. maja. Shod in obhod so prijavi na okrajno glavarstvo sodrugji iz Ljubljane. Toda ko smo se pripravljali za obhod, pride orožništvo ter nam prepove samostojen spreved z motivacijo, da nima orožništvo ničesar v roki od okrajnega glavarstva in je primorano, da nas razžene, ako se ne pokorimo prepovedi. Ravno tako se ni smel vršiti nameravani shod.

Bili smo torej prisiljeni, da stopimo zadnji moment ponovno do zaupnikov SSJ in Unije kemičnih delavcev, da gremo v skupnem sprevedu z razvito zastavo, dalje, da dovolijo na prostoru njihovega shoda nastop »Vesne« z deklaracijami, na kar so nam ob navzočnosti g. Malovrha tudi pritrčili.

Ko pridemo s sprevedom na prostor, kjer se je vršil shod, smo stopili do g. Malovrha, kot predsednika shoda, da dá besedo tudi našemu govorniku, kar pa je on odločno zavrnil ter izjavil, da ne bo prišel nobeden drug do besede, kakor on in njihov govornik Pastorek iz Ljubljane, kar se je tudi izvršilo. Tudi ni bilo njemu po volji, da so pristali njihovi zaupniki na skupen spreved in na deklaracije »Vesne«. Ali da bi se ne blamiral pred svojimi lastnimi pristaji, je konečno ta njihov sklep odobril.

Zamenhofovega jezika iz gole pietete in zvestobe do svojega »mojstra«. Za svoj jezik pa morejo pridobiti le še nepoučne elemente. Življenje pa hoče napredek in ne sektovskega oboževanja sicer zaslužnih, a ne nezmožljivih oseb. Jezik Ido se je neprestano znanstveno izpopolnjeval, tako da je do leta 1912. dospel do današnje perfektno oblike in ga more izobražen Evropejec neposredno razumeti.

Ido se v glavnem razločuje od Esperanta v sledečih točkah: V abecedi so odpravljene vse črke s strešico (ĉ), ki jih ima Esperanto šest, zato se esperantski tekst more malokje tiskati. Namesto gs, gz, ks, kz in kv je uveden internacionalni x ozir. qu. Odpravljen je obvezni tožilnik, ki ga nimajo moderni jeziki. Pridevnik se ne sklanja s samostalnikom (kakor n. pr. tudi ne v angleščini). Množina se končuje na -i in ne na -oj (mashini, bicikli, in ne mašinoj, bicikloj). Nedoločnik se končuje na -ar (kakor v romanskih jezikih, osobito v španščini). Osebniki zaimek so: me, tu, il, el, ol, ui, vi, li (Esperanto ima: mi, ci, li, ši, dži, ni, vi, ili). Urejena je besedotvorba, povečan besedni zaklad ter izbačeni so vsi okorni in smešno se glaseči volapükizmi. Komu, ki ima zdrava

ušesa, se dopadejo vsakdanji stavki, kakor (v Esperantu): Ču ši trovizdas tie ĉi? (Ali se ona nahaja tukaj?) Ču ni helpos ĉiujn tiujn ĉi malriĉulojn? (Bomo li pomagali vsem tem ubogim?) V Idu se glasita stavka: Kad el trovesas hike? Kad ni helpos omna ta povri?

Vsak jezik je plod dela in mišljenja ljudi, zato niso in ne morejo uspeti jeziki, ki so jih izumili posamezniki, pri oblikovanju Ido je sodeloval nebroj svetovnoznanih jezikoslovcev. Še trd Slovenec se ga neprimerno lahko nauči, še prej seveda, če zna tudi kak moderni jezik. Lahko je Ido zavoljo tega, ker najdemo v njem vsak hip že kako znano internacionalno besedo. In kdo ne bi razumel izrazov, kakor: lampo, posto, marko, trono, krono, kafeo, petrolo itd.

Delavec zdaj vpraša: kako korist imam od mednarodnega jezika? Prav veliko, duševno in gmotno. Lahko stopi v zvezo z inozemskimi sodrugji, da se direktno informira o delovnih prilikah drugod. Osobito za male in srednje narode bo mednarodni jezik pravi blagoslov. Ako prideš danes v tuje mesto inozemstva, ki ga imamo tik pred nosom, moraš igrati vlogo gluhomemca: Ne razumeš nikogar in tebe tudi nihče ne. Napisi in

plakati po ulicah so zate nemi. Ako zideš na policijo ali v bolnico, se ti lahko godi krivica, ker se ne znaš zagovarjati in potožiti. Učiti se vseh jezikov, je za večino nemogoče. Ido se je lahko naučiti in tako bi se razumeli vsi ljudje med seboj. Sicer se pa jezik širi in ga bodo čim dalje bolj večji ljudje. Končno pa služi jezik za propagango političnih idej in kdo potrebuje svetovnega občila bolj ko razredno-zavedni proletariati, ker je ravno njegova socialna ideja svetovna internacionalna zadeva.

Konstatirati moramo dejstvo, da se današnja buržuazija ne briga več za mednarodni jezik, dočim je bila v prejšnjih desetletjih navdušena zanj. Buržuji so duševno odreveneli in se postarali, zablodili so v slepo ulico gospodarskih, nacionalnih in socialnih dogem. Regirati hočejo na večne čase le s sabljo in kanonom, delovne sloje pa zapreti v tesne državne granice, ki so vedno večja ovira za razvoj svetovnega gospodarstva. Iz te zagate bo mogel in znal voditi trpeče človeštvo le razredno zavedni proletariati, ki bo upostavil popolnejši gospodarski socialni red.

Trbovlje morajo postati 6. junija 1924 rdeča občina!

Glavno pozornost je vzbujala »Vesna«, kar najbolj priča tišina, katere je nastala za časa njenega nastopa in resni obrazi zborovalcev, katerim so se gale besede mladih sodrugov in sodružic živo v srce. Medtem, ko je med govorom referenta vladalo splošno nezanimanje za njegova izvajanja, katere so bila le lokalnega značaja in za ta dan, izvzemši nekaj protestnih in manifestacijskih parol, neprikladna.

Upamo, da bo mlada avantgarda proletariata v Hrastniku, katere se je začela pred kratkim gibati, vzbudila do prihodnjega praznika dela tudi ostalo delavstvo, katero je zapadlo v poslednjem času indiferentizmu.

Sodrug, kljub vsemu, naprej!

Jesenice.

Vršil se je shod, na katerem so govorili s. Klinc, M., in Milutinovič. — Shod ni bil tako dobro obiskan, kot bi moral biti. Vzrok je to, da smo imeli ravno dva dni prej veliko proletarsko slavlje, razvitje prapora, kjer je bilo 2000 ljudi. Vladni komisar je hotel motiti prvomajski shod s tem, da je vedno motil med govorom zlasti s. Klinea. Končno se je komisar prepričal, da ni priporočljivo, igrati se z delavstvom na 1. majskem shodu.

Ruše.

Izredno dobro obiskan shod. Popoldan izborna uspela veselica. Socialpatrioti so doživeli popolen krah. (Glej dopis).

Litija.

Kljub odloku, ki ga je izdal slavni litijski glavar Podboj in ki dovoljuje sicer shod in budnico, prepove pa obhod in razobešanje rdečih zastav in nošenje rdečih znakov, ter zahteva, da se mora imena govornikov in približna vsebina govorov prej predložiti; se je zbralo v gostilni Cerar kakih 60 sodrugov in sodružic, ki so se okinčali z rdečimi znaki, razobesili pa so tudi rdečo zastavo, katero so pa morali na poziv vladnega zastopnika potegniti nazaj v sobo.

Shod otvori sklicatelj in poda besedo zastopniku socialistične Bernotove skupine s. Bem; predno se preide na dnevni red, se oglasi s. Makuc in protestira proti zastopniku oblasti radi kršenja delavskih pravic in pravi: Cela Ljubljana je danes rdeča, samo Litija ima drugega boga, slabši ste kakor purani. Ako se ne pusti javno razobesiti zastave, je tudi ne potrebujemo v sobi in predlaga, da se jo v znak protesta zviže, kar se je tudi zgodilo.

S. Bem protestira proti odloku glavarstva, govori o slavi dela, zahteva, da naj se iztrga produkcija in vsa proizvodna sredstva kapitalizmu iz rok, pozabil pa je povedati, kako naj se to napravi. Osemurnik je bil miloščina delavcem takratne vlade, da so jih trenutno potolažili. Ne odobrava taktike socialistov v Nemčiji, Angliji, Franciji in da grehi teh patriotov niso v nikaki zvezi z njihovo skupino, ker Bernotovi niso nikjer v nobeni internacionalni zvezi. Ne dopadejo se mu bratec Korun, Kristan in drugi podobni »socialistični« voditelji.

Za njim je dobil besedo s. Makuc, ki oriše stanje proletariata od zadnjega 1. majnika do sedaj, sistem ubijanja in tlačanje delavskega razreda po buržuaziji in njenih vernih pomagačih socialpatriotih ter poudarja, da proletariata ne bodo rešili nikaki kompromisi s kapitalisti, nikak reformizem in nikaki kraljevi socialistični ministri, marveč le neizprosen boj revolucionarnega proletariata. V potrdilo tega pokaže na razmere v Angliji, Nemčiji, Franciji itd., kjer reformizem ni nič dosegel, marveč še poslabšal splošni položaj, na drugi strani pa je pokazal na lepo se razvijajočo Rusijo, vladno delavcev in kmetov.

Po govoru s. Sitarja, člana proletarske omladine iz Zagorja, ki je pozval navzoče, da naj delajo na to, da se delavska mladina strne s starejšimi sodrugovi v tovarnah v enotno vrsto proti fašizmu in enotni fronti buržuazije za doseg proletaških ciljev, se je oglašilo še nekoliko sodrugov in po dveurni debati zaključil sklicatelj shod.

Popoldan se je vršila na Logu veselica z godbo med tamošnjimi delavci in kmeti.

Vrhniko.

Lansko in predlansko leto vsled neaktivnosti socialpatriotov nismo priredili Vrhničani nobenih manifestacij. Letos pa je prevzela inicijativo kraj. politična organizacija NDSJ in pozvala tudi pristaše Bernota na skupno proslavo. Vsled Bernotovega »befelac«, da se njegovi pristaši »ne smejo združiti s komunisti«, so se nekaj časa vrhniški patrioti branili skupne proslave, a končno je pri delavcih zmagal zdrav razum in preko Bernotovega ukaza smo imeli letos skupno proslavo 1. maja. (Večina tukajšnjih Bernotovcev so pošteni in iskreni proletarci, ki pa so samo zapeljani in zaslepljeni, a polagoma že spregledujejo, posebno ko vidijo, da je nasprotovanje ujedinjenju samo buržuaziji v korist.)

Buržuazne oblasti so dobile velik strah pred prvim majem. 30. aprila so nam orožniki izročili prepoved, da je zabranjena vsaka proslava; niti budnice, niti shoda, niti obhoda, še celo rdeče zastave in rdečih znakov nam niso hoteli dovoliti.

Ko je 1. maja zjutraj zaigrala godba budnico, so pritekli orožniki in zagrozili z aretacijo, če takoj ne preneha z igranjem. Navzočim sodrugom so trgali iz sukenj rdeče znake in jemali iz rok rdeče zastave. Za ta dan je okrajno glavarstvo poslalo na Vrhniko orožnike iz celega okraja, ki so s svojim obnašanjem izzivali delavce; najbrže so hoteli izzvati novo Zaloško cesto. (O vodji naših žandarjev bomo še drugič poročali, kako preteklost ima za seboj.) Delavci in delavke, ki so se zbirali na zbirališču, so se zgražali in marsikdo je odšel, ker je mislil, da bo žandarmerija cel dan uganjala svoje jugo-balkanske metode.

Ko pa je z vlakom prispel poročevalec s. H. iz Ljubljane in tudi zastopnik okrajnega glavarstva, se je zvedelo, da je prepoved praznovanja 1. maja razveljavljena in takoj je zaigrala godba, zbirali so se že razkropljeni delavci in delavke, prišli so tudi sodrugovi iz Borovnice in rdeča zastava je vihrala na čelu sprevoda in vršil se je obhod po Vrhniko. Na trgu pred sodnijo se je po sprevodu vršil javen shod, katerega je pozdravil v imenu delavskega občinskega kluba obč. odbornik s. Langhof, ki je izrazil tudi upanje, da bodo na prihajajoči proslavi 1925. leta govorniki 1. maja lahko govorili iz občinske hiše in ne več iz kupa razvalin. (Govorilo se je na ostankih zida neke hiše, ki jo podiraj). Nato je v imenu NDSJ govoril s. Hlebec in v imenu Zveze Delavske Mladine Jugoslavije (ZDMJ) s. Furlan, oba iz Ljubljane. Po dobro uspelem shodu je navzoče slikal fotograf. Po skupnem kosilu gostov smo priredili peš-izlet z zastavo in godbo v Bistvo, kjer se je ob vzklkanju Prvemajniku in petju »Internacionale« vršila zabava.

Letošnji Prvi maj znači za Vrhniko pozivljenje revolucionarnega gibanja v vseh pravicah.

Guštanj.

Guštanski proletariati je praznik dela proslavil s skupno manifestacijo. Na predvečer, dne 30. aprila je uprizoril dramatični odsek »Svobode« veseloigro: »Nebesa na zemlji«. Drugi dan — krasno pomladno jutro — je bila zjutraj budnica po trgu. Ob 8. uri se je zbral na sejmišču proletariati v lepem številu in po pozdravnem nagovoru s. Juga se je razvil sprevod tamošnjega proletariata. Blizu Prevalj sta se oba sprevoda združila, vrnila skupno proti Guštanju v imponantnem skupnem manifestacijskem sprevodu. Spreveda se je udeležil tudi telovadni odsek »Svobode«, člani in deca, samo naša krepka mladina, z zastavo na čelu. Nato se je vršil na sejmišču manifestacijski shod, na katerem je govoril Koren iz Celja lojalno in iz srca, brez kakega zaletavanja v to ali ono razredno delavsko grupo, za kar mu čast! V imenu delavske mladine Jugoslavije je govoril s. Borštner. Njegov govor je pozdravila navzoča mladina in delavci z navdušenim vzklikom. Popoldne ob 2. uri je bil prvi javni nastop guštanskega telovadnega odseka »Svobode«. Nastopili so člani in moška deca s prostimi vajami. Popoldne

in zvečer se je vršila v »Sokolski telovadnici« delavska veselica. Udeležba pri letošnji prvomajski prireditvi je bila slabša od lanske, kar se je posebno opazilo pri manifestacijskem obhodu, ravno tako tudi na shodu. Vendar se je razlikoval letošnji prvi maj od prejšnjih po živahnosti in po agilnem sodelovanju mladine; prodajali so se bloki za mladinski tisk, kolportiral se je »Glas Svobode«, opazilo se je, da prihaja v mrtvilo procesij, rdečih biciklov, zastav in rož nov faktor — delavska mladina, ki bo ustvaril brez teh nepotrebnosti nov položaj v delavskem pokretu.

Revolucionarni 1. maj v ostali Jugoslaviji.

Beograd.

Beograjski revolucionarni proletariati je imel svoj prvomajski shod v Košutnjaku. Na shodu je bilo 5000 ljudi. Socialisti so imeli na svojem shodu le 250 ljudi. Na shodu so govorili s. Triša Kacalerovič, Draga Stefanović in Cvetin Mihajlovič v imenu omladine. Potem se je razvila zabava.

Zagreb.

Naša prvomajska manifestacija sijajno izvedena. Delo je popolnoma počivalo. Na našem prvomajskem shodu je bilo 7000 ljudi. Na shodu socialistov je bilo 120 ljudi, na shodu Radičevega Hrvatskega Radniškega saveza 100 ljudi.

Split.

Prvomajska proslava izpadla izredno dobro. Delo je popolnoma počivalo. Shod je bil imponanten, tako da policija ni dopustila fotografu, da slika številno množico.

Sarajevo.

Naša prvomajska manifestacija sijajna. Dvorana, kjer se je vršil shod, ni mogla sprejeti vseh zborovalcev.

Novi Sad.

V Novem Sadu je prepovedala policija vsako prvomajsko proslavo. Aretirala je 18 sodrugov, med njimi tudi s. Kovačevića, ki se je lansko jesen vrnil iz dveletnega zapora.

Kljub temu je delo 1. maja večinoma počivalo. Okrog 2000 naših delavcev z rdečimi znaki se je nahajalo na ulicah.

* * *

Tudi v drugih krajih Srbije, Hrvatske in Dalmacije so naše prvomajske proslave dobro uspele.

Delavstva se boje!

Namreč ne samo gospoda okrog »Slov. Naroda«, »Jutra« in »Nar. Dnevnika«, temveč tudi oni, ki se imenujejo socialisti.

»Delavce«, glasilo Svetkov et Co., piše namreč v zadnji številki: »Smo pismeno napisali s. Sassenbacha (ki ni prišel do besede pri zadnji soc. patriotski polomiji v Mestnem domu) naj na povratku s potovanja po Jugoslaviji (amsterdamski tajniki imajo denar in so gostje jugoslovanske buržuazije, kot je pisal »Narodni Dnevnik«) priredi v Ljubljani še enkrat shod... S. Sassenbach nam je telegrafično sporočil, da pride 23. maja v Ljubljano in da je pripravljen na shodu govoriti. Odbore naših ljubljanskih organizacij prosimo, naj se na ta shod temeljito pripravijo. Za shod bodo izdana posebna vabila, brez katerega ne bo imel nihče pristopa!«

Evo! Ljubljanski socialpatrioti se ne upajo več sklicati javnega shoda v Ljubljani, ker se boje delavske besede in delavske pesti. In sedaj bodo zborovali le še povabljeni birokrati, ki jim zagotavljajo, da ne bo prišel noben delavec na shod in da so zato varni. Razen tega jih bo čuvala policija.

To je nov jasen dokaz za to, da so socialpatrioti in Amsterdamski zaveznički buržuazije, ki se tresejo pred naraščajočo zavednostjo delavstva.

Za 23. maj jim želimo srečno zabavo v družbi s policijo in Sassenbachom, ki je prišel v Rumunijo zapirat komunistične delavce.

Meščansko časopisje in 1. maj.

Vse meščansko časopisje je otvorilo v zadnjem času ogenj na nas. Prvi se je oglašil »Narodni Dnevnik«, ki ga pišejo narodni socialisti, samostojni kmetijski in radikalci. Pozival je vlado, naj ukrene najostrejšje mere proti revolucionarnemu delavstvu, ki hoče terorizirati meščanstvo in njegove zaveznike — socialpatriote.

Izbruhalo se je »Jutro«, »Slov. Narod«, »Orjuna«. Vse pa je razvnela naša 1. majska manifestacija, o kateri so lagali da je bila silno klaverna, v isti sapi pa pozvali indirektno vlado, da nastopi proti delavski množici s strojnimi. »Orjuna« pa grozi — na papirju — s svinčenkami. (Ko je delavstvo ob 1. majski manifestaciji demonstriralo proti Orjuni, so se hrabri revolverski orjunci tresli ble-di od strahu).

Ti napadi meščanskega časopisja na revolucionarno delavsko gibanje pričajo samo o naraščanju našega gibanja in o njegovi pravilni poti. Niti »Slov. Narod«, niti orjunske grožnje ga ne bodo zaustavile na njegovi zmagoviti poti.

Pozor!

Iz vseh krajev pošljite čim prej denar za 1. majske znake in pripevke, nabrane na blokih za tiskovni sklad „Glasa Svobode“!

Kdo je rušilec enotne organizacije kovinarjev na Jesenicah?

S podpisom »Stari kader kovinarjev« je izdala Jeramova grupa na Jesenicah letak, v katerem se napada mene kot delomržeža, rušilca enotne kovinarske organizacije na Jesenicah itd.

Jaz bi sicer ne reagiral na ta natolcevanja teh socialpatriotov, ko bi bilo to natolcevanje vsaj malo utemeljeno.

Predvsem moram konstatirati, da tem ljudem niso predraga nobena sredstva, pa tudi izrabljanje družinskih razmer posameznika v boju proti posameznim osebam, ali boljše rečeno osebnim napadom, kar seveda oni smatrajo za načelni boj, oni ne zavrejo. Kajti pri njih je načelo: Brnot! in ne mogoče, program stranke itd.

Moj odhod ali pobeg, kakor oni pravijo, je povsem v zvezi z mojimi družinskimi razmerami, kar je sicer tudi temu »staremu kadru kovinarjev« na Jesenicah prav dobro znano. Ali sedaj Koširja ni na Jesenicah, pa se lahko poskusi njegove družinske razmere izrabiti v propagandne svrhe socialpatriotov. Toda tudi to vas, dragi Jeram, ne bo rešilo in tudi ne jokanje v letaku. Pri najboljšem uspehu se vam bo mogoče priključil kaksi kovinar, prezet klerikalnega fanatizma. Kajti vsak kovinar na Jesenicah danes lahko bolj kakor kdaj poprej jasno vidi, zakaj je do razkola prišlo.

Prve maske vašega izdajalskega dela so padle že skoraj pred letom dni a sedaj so padle druge, katerim bodo na sledile še nadaljne. Pred skoraj letom dni sta se na javnem shodu demaskirala Golmajer in Svetek, sedaj pa je padla maska tudi Jeramu in njegovim zvestim pristašem. Ti ljudje niso smatrali zadevo žičarjev za potrebno, da jo rešuje celokupni obratno-zaupniški zbor, marveč hočejo zvaliti celo svar na pleča »mladiča«, kakor oni nazivajo sodr. Wistra, ne zavedajoč se pri tem, da jasno kažejo nepravilno pojmovanje obratno-zaupniškega sistema. Meni se sicer čudno zdi, zakaj se ti obratni zaupniki sploh sestajajo na svojih skupnih sestankih.

Še bolj pa so se razkrinkali pri reševanju zadeve žičnih valjačev, katerih vodstvo boja so povzeli oni v svoje roke in jih v odločilnem momentu prisilili, da brez odpora kapitulirajo pred KID in grede na delo pod istimi pogoji, proti katerim so se sedem tednov vstrajno borili.

Kar se tiče pisave v 12. števil. »Strokovne Borbe«, katero gospod Jeram nazivlje revolver, pa ponovim tudi jaz, da so delavci v vseh oddelkih, kjer so prevzeli akordno delo, napravili principijelno napako, za katero se bodo prej ali slej bridko kesali, v kolikor se že danes ne kesajo. Kar pa je brezdvomno vzrok vaših socialpatriotskih vzgoja.

Kovinarji na Jesenicah bodo prej ali slej upostavili zopet svojo močno in enotno revolucionarno strokovno organizacijo, v kateri najbrže ne bo gospoda Jerama pod imenom starega kadra kovinarjev. Sicer bomo imeli o tej stvari še priložnost govoriti.

O. Košir.

Do 8. junija 1924 moramo zbrati 2500 „kovačev“ za list!

Reorganizacija naše stranke.

(Rezolucija, sprejeta na strankinem svetu z dne 13.—14. aprila 1924. in na pokrajinski konferenci dne 4. maja.)

Naša stranka mora biti delovna šola za revolucionarni marksizem. Ona je del delavskega razreda, in sicer mora biti njegov najnaprednejši, razredno najzavrednejši in najrevolucionarnejši del. Ona se razlikuje od celokupnega delavskega razreda v tem, da ima pred očmi vso zgodovinsko pot delavskega razreda in da na vsej tej poti ne brani interesov le poedinih skupin in poedinih profesij, temveč interese celokupnega delavskega razreda. Razredni boj zahteva centralno obsežneje in skupno vodstvo raznih oblik proletarskega gibanja. Tak vse obsegajoči in vodilni center mora biti samo politična stranka. Organizatorično je ona politična podlaga, s pomočjo katere vodi najnaprednejši del delavskega razreda po pravi poti celokupno maso proletariata in polproletariata.

Vsak razredni boj je političen boj. Cilj političnega boja je — osvojitve politične oblasti. Za to je potrebna stranka. Proletarski razredni boj zahteva koncentracijo agitacije, ki osvetljuje razne stopnje boja z enotnega gledišča in ki usmerja pažnjo proletariata v vsakem danem momentu na določene naloge, ki so skupne vsemu razredu. Zato je potreben močan in centraliziran politični aparat. Da je mogoče vojevati uspešen boj v vsakem preobratu dogodkov, v vsaki akciji in v vseh oblikah boja, je potrebno, da je v stranki sami ne samo železen proletarski centralizem, temveč tudi najstrožja disciplina in sodružno zupanje vseh strankinih organizacij napram vodilni strankini centrali. Brez tega ni mogoče niti pravičen razvoj stranke, niti delni uspehi, niti zmaga.

Proletarska stranka mora biti zgrajena na temelju demokratičnega centralizma. Pod demokratičnim centralizmom se ne razumeva samo izbornost višjih strankinih inštanca od nižjih, temveč tudi brezpogojno izpolnjevanje obveznosti višje inštanca za nižjo in za vsakega člana. Brez močnega strankinega središča, katerega avtoriteta mora biti priznana v času med dvema kongresoma stranke, in brez podrejanja inštanca in članov stranke sklepom svojega strankinega kongresa ne more stranka napredovati.

Iz teh konstatacij o splošni vlogi stranke sledi:

1. Stranka je glavno in osnovno orožje za osvoboditve delavskega razreda.

2. Stranka mora biti zgrajena na načelu najstrožje centralizacije in discipline.

Ta osvobodilni boj more stranka uspešno voditi samo tedaj, če vsak strankin član najaktivneje dela med množicami delavcev in kmetov. Proletarska stranka se sme imenovati revolucionarno le tedaj, ako je v resnici sestavljena iz aktivnih članov. To je izhodna točka za vsako nadaljnje uspešno delo.

Agitacija se vrši povsod, kjer so delavci, revni kmetje in ostali elementi, ki morejo pripomoči razrednemu boju proletariata.

Agitacija mora vedno izhajati od konkretnih potreb teh množic, da se jih more povesti na pot revolucionarnega razrednega boja. Ne sme se iznašati načel in zahtev o onem, česar poslušalci ne morejo razumeti. Nje je treba zainteresirati z onim, ki jih največ tangira in jih pri tem pozivati, da se borijo tudi za splošne zahteve proti kapitalistom in buržuaznemu razrednemu gospodstvu na vseh poljih.

V teh bojnih gibanjih proti kapitalistom in meščanski družbi morajo naši sodrugi energično sodelovati, biti v prvih vrstah, zapostavljati svoje osebne koristi in pridobivati druge s svojim zgledom.

Za tako delo je potrebno, da vsak naš član pozna program stranke in vse strankine sklepe o najvažnejših vprašanjih, vsak strankin funkcionar mora znati ne samo sklepe naše stranke, temveč tudi sklepe internacionalnih forumov.

Razen jasnega, precizno izdelanega stališča o vseh vprašanjih mora imeti stranka tudi tak organizacijski aparat, ki lahko funkcionira tudi v času najtežjih preganjanj in reakcije in ki ni samo v najtesnejši zvezi z množicami, temveč, ki funkcionira med množicami samimi.

Neposredna naloga naše stranke je, da z najaktivnejšim sodelovanjem in vođenjem delavskih množic v vsakodnev-

nem boju pridobi zase večino delavskega razreda in simpatije siromašnih kmetov in polproletarskih množic in da jih povede v boj za ustvaritev svojega končnega cilja: strmoglavljenje buržuazije, prevzetje oblasti po delavskem razredu in uresničenje socializma.

I za neposredne naloge i za ustvaritev končnega cilja je potrebna najtesnejša zveza z masami. Da se povede množice v boj v ugodnem momentu, je mogoče le tedaj, ako te množice čutijo, da stranka funkcionira med njimi, da jim je najbližja, da je ne samo stvarni tolmač njihovih potreb, temveč tudi edini voditelj v njihovem boju, kajti stranka tudi ni nič drugega kot organizacija, ki najbolje izraža interese svojega razreda.

A kak organizacijski aparat more biti v najtesnejši zvezi z masami in funkcionirati med samimi masami?

Kje je stranka najbližja množicam? V delavnici, kjer delavci delajo, kjer so najbližji drug drugemu, kjer se najbolj čuti njihove potrebe, njihovo razpoloženje in odkoder je najlažje započeti njihov boj.

Strankin aparat mora biti torej v sami delavnici, obratu.

Obratna celica mora biti osnova naše stranke.

Eden dosedanjih nedostatkov našega gibanja je bil ta, da naša stranka ni bila zgrajena na teh načelih. Radi tega nedostarka je mnogo bolj revolucionarnih strank doživelo poraze. In danes je vpliv naše stranke na množice mnogo večji, kot pa je njena stvarna organizacijska moč. Nepravilno razmerje med propagandističnim in organizatoričnim delom je pri nas še vedno veliko in je Ahilova petla (najbolejšta točka) našega gibanja. To je še nasledstvo od starih socialdemokratskih strank, ki so v svoji reformistični politiki vedno težile za tem, da z volivnimi kroglicami vplivajo na meščansko državo.

Ako hočemo, da se ne samo otresemo teh starih socialdemokratskih ostankov, temveč da se tudi izognemo novim, še težjim porazom, moramo takoj pričeti s popolno reorganizacijo naše stranke na načelih, ki so zgoraj obrazložena.

Radi gospodarske zaostalosti države, radi različnosti pogojev v poedinih pokrajinah in radi pomanjkanja organizatoričnih izkušenj pri večini strankinih članov, bo šla reorganizacija stranke precej težko. Ali življenjski interes naše stranke in vsak nadaljnji uspeh v našem boju zavisi od tega našega glavnega nedostarka in zato je treba preiti na to delo z vso zavestjo in vestnostjo in v praksi izpopolnjevati vse nedostatke.

Ko jemljemo za podlago stranke obratno celico, bi ostal vendar precejšen del aktivnih in dobrih sodrugov, ki ne delajo direktno v delavnici, izven strankine organizacije; zato je treba tvoriti tudi ulične sekcije.

A ker je naša država v ogromni meri agrarna in ker je delo med kmeti velikanske važnosti za zmago proletariata, ustvarjamo tudi vaške sekcije. Torej so tri osnovne oblike organizacije.

Obratna celica, ulična in vaška sekcija.

a) Obratna celica.

Vsi člani stranke, ki delajo v eni delavnici (obratu), pripadajo dotični obratni celici. Naloge obratnih celic so razen ostalega strankinega dela še sledeče:

1. Voditi strankino agitacijo in propagando v obratu samem, širiti strankin tisk in literaturo in sistematično in poedino obdelovati posamezne delavce, ki stojé še izven stranke, in organiziranje istih v stranko.

2. Sodelovati v vsakodnevnih konfliktih in zahtevah delavskih množic. Gibanje treba še poglobiti in razširiti ne samo z gospodarskim, temveč tudi s političnim bojem ter voditi propagando za stvarjenje enotne fronte delavstva proti buržuaziji in fašizmu.

3. Napoliti strokovno organizirane delavce v njihovo strokovno organizacijo. Razkrinkavati delo socialističnih in ostalih lažidelavskih organizacij in delo Amsterdamevcov. Tu je treba uporabljati jasne argumente, ki so razumljivi najbolj zaostalim slojem delavstva.

4. Vzpostavljati zvezo med brezposelnimi in zaposlenimi delavci, da se preprečijo medsebojni konflikti.

5. Vplivati na mladino in žene v obratu, podpirati jih in s tem uvajati v boj.

6. Angažirati vsakega člana celice v strankino delo.

7. Delati vse ono, kar dodeli rajonski, odnosno krajevni odbor.

8. Na podlagi prakse dajati iniciativo višjim strankinim inštanca.

Pripomba. — Ako je v obratu samo eden ali dva strankina člana, se stvari obratno celico iz več sosednih obratov brez ozira na vrsto obrata.

V obratni celici so tudi brezposelni, dokler ne najdejo posla v drugem obratu.

b) Ulična sekcija.

Oni člani, ki ne delajo direktno v delavnici, se organizirajo v ulično sekcijo s sodrugi iz bližnje okolice. Naloge sodrugov iz ulične sekcije so:

1. Politično in organizacijsko strankino delo v svojem okolišču.

7. Širjenje strankine literature in tiska v svojem kraju, pridobivanje novih članov, agitacija in propaganda, individualno izobraževanje in pridobivanje simpatizerjev in uvajanje na shode in v boj delavskega razreda sploh.

3. Hišna agitacija v svojem kraju, poročanje o strankini pripadnosti prebivalcev svojega kraja, o fašistih in ostalih sovražnih organizacijah.

4. Angažiranje vsakega strankinega člana za strankino delo.

5. Izvrševanje poslov, ki jim jih dodeli rajonski, oziroma krajevni odbor.

6. Na podlagi prakse dajati iniciativo višjim strankinim inštanca.

Vsaka obratna celica in vsaka ulična sekcija od 5 članov si izvoli tajnika; od 5—15 članov odbor 3 članov, ki izvoli iz svoje sredine tajnika, a ostala dvojica opravlja posle v sporazumu s tajnikom; od več kot 15 članov se voli odbor iz pet sodrugov, ki izvolijo iz svoje srede tajnika. Tajniki vrše vse one posle, ki so jih do sedaj vodili tajniki krajevnih organizacij.

c) Vaška sekcija.

Vaška sekcija ima iste naloge kot ulična in jih vrši tako, da učvrsti vpliv stranke na vasi in da stoji v stalni zvezi z najbližjo strankino organizacijo v mestu, od nje dobiva direktive o splošnem strankinem delu in njej pošilja poročila.

Vaška sekcija se organizira istotako kot ulična. Ona ima širiti strankino literaturo in tisk v vasi, propagirati enotno fronto delavcev in kmetov, tolmačiti kmetovskim množicam, da je brez skupnega boja nemogoč uspeh bodisi delavcev, bodisi kmetov. Radi posebnih razmer na vasi imajo vaške sekcije dolžnost, da zbirajo podatke o stanju siromašnih kmetov, o tem obveščajo strankino centralo in dajati konkretne predloge za one zahteve, ki se najbolj živo tičejo revnih kmetov.

Najglavnejša naloga vaških sekcij je, da krenejo razredni boj tudi v vas s tem, da pokažejo razlike med velikimi in drugimi kmeti, razkrinkavati oderuhe in tako pokazati skupnost interesov delavcev in kmetov, ki so popolnoma nasprotni interesom bogatih kmetov in buržuazije.

Vrste strankinih organizacij.

Tako imamo tri glavne vrste strankinih organizacij.

Prva vrsta: v katero spadajo mesta in večji industrijski kraji. Večja mesta je treba porazdeliti v rajone.

Druga vrsta: so mesteca in trgi, kjer ni treba razdelitve v rajone.

Tretja vrsta: vaške sekcije (organizacije).

Pripomba. Razdelitev v rajone ne sme iti po stari krajevni (teritorialni) podlagi, ampak vsi rajoni se grupirajo okrog najvažnejših industrijskih podjetij. Tudi v vsakem malem mestu, kjer je industrijsko podjetje, mora biti težišče tu.

Prva vrsta organizacij mora biti sledeče zgrajena:

V vsakem rajonu se mora upostaviti rajonski odbor. Njeno tajništvo vodi evidenco vseh članov iz obratnih celic in uličnih sekcij. Na skupnem sestanku članov uličnih in obratnih celic enega rajona se izvoli rajonski odbor od 5 članov, ki voli iz svoje srede tajnika.

Krajevni odbor se voli na krajevni občini zborih. V tem odboru morajo biti

v večini delavci iz delavnice. V slučaju, da člani ne morejo direktno voliti rajonski ali krajevni odbor, izvolijo ulične in obratne celice svojega delegata in rajonsko zborovanje delegatov izvoli rajonski, a krajevno krajevni odbor. Vsak delegat ima toliko glasov, kolikor članov zastopa.

Naloga krajevne odbora je:

Opravlja vse posle organizacije, kontrolirati delo rajonskih odborov, voditi točno evidenco vseh članov celic, obratnih in uličnih;

dajati strankino literaturo in material preko rajonskih odborov tajnikom celic; voditi točno statistiko podjetij v svojem kraju in dajati direktive rajonskim odborom, kje da je treba zlasti ojačiti strankino delo;

dajati posle uličnim in obratnim celicam v slučaju splošnih akcij;

dajati inštrukcije vsem strankinim frakcijam in kontrolirati njihovo delo;

da spravlja v zvezo ulične in obratne celice z mladinskimi;

da pazi, da vse celice aktivno delujejo, da od njih zahteva poročila o neaktivnih članih in da te briše iz članstva stranke.

Naloge rajonskih odborov so iste kot one krajevnih, samo v delokrogu svojega rajona.

Krajevni odbor dostavlja preko rajonskih odborov strankin material uličnih in obratnih celic; pri teh se plačuje članarina, ki jo mesečno odračunavajo krajevnemu odboru preko rajonskega.

Pri drugi vrsti organizacij, kjer ni rajonov, volijo ulične in obratne celice na isti način krajevni odbor, kot se voli rajonski odbor v večjem mestu. Pravice in dolžnosti so iste, kot jih ima krajevni odbor v večjem mestu.

Strankine frakcije.

Strankina frakcija je ono strankino telo, ki dela po strankinih direktivah v onih inštitucijah, ki so izven stranke.

Strankina frakcija se stvari v vsaki inštituciji, kjer so najmanj trije strankini člani. Njihova naloga je, da v tej inštituciji dvignejo strankin vpliv in da tu izvršujejo strankino politiko. Na drug način je nemogoče pravilno izvrševati sklepe in taktiko stranke.

Strankina frakcija je vedno odgovorna onemu strankinemu organu, ki vodi strankino delo v kraju, kjer je ta frakcija. V važnejših inštitucijah (kongresih, parlamentu itd.), kjer so tangirani interesi vse stranke, je frakcija odgovorna strankini centrali, od katere prejema direktive in kateri odgovarja.

Frakcije se morajo striktno držati strankinih sklepov, kjer se ni strankinega sklepa, se mora frakcija prej posvetovati s strankinimi organi. Tako skupno sprejeti sklepi so obvezni za vso frakcijo.

V vprašanjih notranje narave, v tekočih vprašanjih je frakcija avtonomna.

Pri vsakem vprašanju, ki je na dnevnem redu v inštituciji, v kateri dela dotična frakcija, se mora frakcija posvetovati najprej med seboj in sklepati o zadržanju svojih članov ter sklep skupno izvršiti. V slučaju spora ali v zelo važnem vprašanju političnega značaja se mora frakcija obrniti na pristojni strankin organ, zahtevati od njega direktive in postopati skupno po storjenih sklepih.

Kako se bo izvršila reorganizacija stranke.

C. O. stranke bo dajal podrobnejša navodila glede reorganizacije pokrajinskih tajništvom in ta krajevnim organizacijam. Na podlagi prakse mora vsak član in organizacija sestaviti eventualne izpreminjevalne predloge.

Vse krajevne organizacije imajo takoj zbrati sledeče podatke:

1. zbrati statistiko podjetij v svojem kraju in okolici;

2. izdelati statistiko strankinega članstva s sledečimi označbami: poklic, stanovanje, kje dela;

3. potem razvrstiti članstvo po podjetjih, v ulične sekcije in obratne celice;

4. potem izvoliti celične, rajonske in krajevne odbore;

5. pred to razvrstitvijo sklicati občni zbor. Pred občnim zborom je treba napraviti tudi spisek pasivnih članov, ta spisek na občnem zboru prečitati in z občnega zbora staviti predlog za izključenje dotičnih;

6. krajevni odbori imajo vse te predloge dostaviti C. O., ki jih bo iznesel na prvi prihodnji seji strankinega sveta, ki bo določil o izključitvi teh članov iz stranke in ta sklep objavil v strankinem glasilu.

Dopisi z dežele.

Ljubljana. — Po polomiji v Mestnem domu se lomijo in kavsajo patriotje med seboj. Svetku očitajo, da je s svojo mežnarsko nerodnostjo zakrivil celo blamažo in revež Svetek se misli umakniti v mirno zatišje konsumna. Udarnike bo prepustil drugemu generalu in za to mesto se jih poteguje več, ki se med seboj trgajo in razkrinkavajo. Vrankar je bil odklonjen za generala, in da se maščuje, jim je zabrusil: Saj niti nočem biti major, ker to niso udarniki, ampak udarjenci na duhu in na telesu. Korun se pa trese, da se bo razšla njegova lajbgarda, in jih miri. Uratnikov Lipa pa ima še večje skrbi in še daljši nos. Vodil je gospoda sodruga Sassenbacha po Ljubljani in mu govoril o amsterdamskem vplivu in moči in o neznatni komunistični manjšini. Vse večje obrate mu je pokazal: »vse naše« in mu govoril o sijajni manifestaciji v veliki dvorani, kjer se bo kar trlo ljudi. In trlo se je res, najbolj pa takrat, ko so Svetek, Korun, Uratnik, Vrankar in generaliteta hoteli vsi naenkrat skozi vrata... V Unionu pa je sodrug Sassenbach menjaval perilo in sklenil, da ne bo nikdar več verjel na »vse naše« in priznal si je, da ni dovolj, če je Amsterdamu naklonjena policija in da v Rumuniji ni prav storil, ko je dal zapreti celo komunistično opozicijo.

Iz Hrastnika. — Po dolgem in za vse delavce, ki so zavedni proletarci, mučnem mrtvilo se je v naši dolini zopet pričelo razveseljivo gibanje, kar je največja zasluga naše mladine. Z. D. M. J. pridno deluje in tudi Krajevna politična organizacija NDSJ je oživela in obeta, da bo pod novim odborom izpolnjevala vse velike naloge, ki jih ima stranka v delavskem pokretu. Z. R. D. se bolj počasi dviga, ker se marsikateri bivši zapupnik in funkcionar preveč odteguje aktivnemu delu iz bojazni pred nasiljem, ki ga izvajajo organi T. P. D. in vlade nad tistimi, ki vrše svojo dolžnost. Upamo pa, da bodo prizadeti kmalu spoznali, da je uspešnejše aktivno boriti se proti nasilju, kot pa pasivno čakati in se bojazljivo izgovarjati, češ, bodo že drugi. — Razpisane so volitve v trboveljsko občino. Tudi več hrastniških sodrugov je na kandidatni listi NDSJ. Rudarji v zvezi z okoliškimi kmeti bodo pokazali vladi, da najostreje obsojajo protidelavsko in Trboveljski družbi prijazno politiko vsiljenih nam gerentov vseh barv, tudi prodanega Miho Korena ne izzamemo, četudi se je sedaj radi volitev trudil, da bi se nekaj »pogledal in skesal«. Na občini bo treba železne metle in to bodo prinesli v občinski svet naši sodugi na listi NDSJ. — Socialisti se med seboj grizejo, da kar cvilijo. Dolgoletni njihovi pristaši se zgražajo in jih zapuščajo. Unija ima vsega še 21 članov (v aprilu). Malovrhova mama bo pa še te odgnala in končno jim bodo ostali samo še koritarji pri konzumu.

Hrastničan.

Zagorje. — Zagorski proletariati najstrožje protestira proti ravnanju rudniške godbe in dirigenta Ravnika. Zavedamo se, da so instrumenti naši, da smo jih in jih še plačujemo in da je torej pravzaprav delavska godba. Letos godba še budnice 1. maja ni hotela igrati, ker rajši igra pri raznih žeganjih zvonov, delavcu pa, ki jo plačuje, ne. Ne rečemo, da so vsi godci tega mišljenja. Pribito pa je: budnice 1. maja niso bile prepovedane, a dirigent Ravnika ni hotel iti igrati čisto iz svojega osebnega nagnjenja, ker izgovor: Prepovedano! ne drži. — Izjavljamo, da hočemo, da postane godba res delavska godba, nismo pa pripravljene plačevati godbo, ki nas niti videti neče. To naj si zapomnijo delavci, še bolj pa godbeniki in g. Ravnika naj si to napiše v album!

Delavci.

Trbovlje. — Protizakonito postopanje ing. Römerja in njegovega adjutanta mizarja Planko. — Kako na enostaven način si upajo ti gospodje odpuščati ljudi brez vsakih navedenih vzrokov od dela! Ni dolgo, kar se je naselil v Trbovlje v osrednjo delavnico takozvani gardist Vranglovcev ing. Römer in poleg njega mizarški »Fuschmeister« Planko, kateri je že marsikomu prizadel grenko skušnjo

« pomočjo ing. Römerja! Delal sem kot pleskarski pomočnik. To je trajalo samo 11 dni, nakar se spomni Planko, da jaz nisem zanj. Posvetuje se z ing. Römerjem, da me odstranita od dela brez odpovedi, ker po zakonu bi mi moral 14 dni naprej plačati: češ, ti si »prefrehe« in pa zraven še zagrizen komunist, takih ljudi mi ne rabimo. Lahko si mislimo, da inženir ni za to tu, da razpolaga z vlogo ravnatelja. No, v soboto pridem v službo, pa mi pove Planko: Ti, veš kaj, danes imaš zadnji »ših«! Vprašam, na kak način. — Tako, da. Ne rabimo več. — A tako, dobro torej, mu odgovorim. Ako bi p. azahteval obračun sam takoj, bi ga gotovo ne dobil. Torej le Vi samolastno poslavljate ljudi na cesto, kakor se Vam poljubi? Ali bo že konec preganjanja ali ne? Ne bo šlo več tako dolgo!

Prizadeti.

Guštanj. — Nekaj novic! Jeklarna na Ravnah bo deloma ukinila obrat. Odpuščenih bo 50 delavcev. Najbolj bo to čutila mladina. Nekaj mladih sodrugov-telovadcev je že odšlo. Razen tega bo počival obrat popolnoma vsak 5. teden. Sadrživi brezglave kapitalistične politike v naši državi. — Dne 1. maja na občinski hiši ni bila razobešena rdeča zastava, čeravno sedi v občinskem odboru 14 socialistov in le 3 klerikalci. Pripomniti pa moramo, da visi raz občino narodna zastava ob vsakem še tako brezpomembnem narodnem prazniku.

Dev. Mar. v Polju. — Kakor drugod, tako se tudi pri nas pripravljamo na bodoče občinske volitve. Preteklo soboto 19. aprila so imeli klerikalci sklican seštev in v prvi vrsti za sestavo kandidatne liste »Delavske zveze« za občino Dev. Mar. v Polju. Ker pa to delo nikjer ne gre tako gladko, tudi tu ni šlo, tako da je prišlo do velikega razburjenja in celo do spopada, katerega je otvoril tovariš Pintar Karol proti svojemu kolegu. In tako je bila kandidatna lista sestavljena na račun tistega, ki jo je dobil po glavi in z medklici: ven ž njim! Ker so pa okrog te skupine sami Kukovci, se prav dobro razumejo, kdor se pa preveč vmes vtika in govori, ga pa kmalu gospod F. K. ven zapodi. Zatorej opozarjam vse veške delavce, da naj dobro premislijo, ko pride dan obračuna, da enotno nastopijo proti takim osebam. — Vsi delavci in revni kmetje bodo glasovali za NDSJ.

Ruše. — Kako so socialpatrioti obhajali prvi maj. — Oznanjali so slavni govor, veliko veselico s plakati, posebnimi vabili, osebno so hujskali do katerega so prišli, češ, pri nas bo veselo, pri nas ne bo komunistov, smo jim odklonili, ker hočejo peljati svojo propagando. To pa je bila za socialpatriote v resnici polomija. Slavni shod, sklican ob 10. uri, je bil otvorjen šele po 11. uri; referent je bil iz Maribora g. Buh-un; začel je jecljati, kakor da ima že sree v hlačah; temu se nismo čudili, ker vedel je, da ima samo 5 njemu še zvestih, 10 nas in 5 drugih pred seboj. Kar sape mu je zmanjkovalo, slišalo se je največ e-e-e-ni-in-in; najbolj gladko se je odrezal »delavci v Jugoslaviji smo takorekó najbolj srečni«. Seveda je g. Buh-un mislil nase. — Popoldne je bila njihova proslava popolna polomija; odboru samemu so ostali na razpolago vsi veselilni prostori Novaka, ki si je zaželel veselja. Ostranil si je umazano sliko patriotizma, stopil je solidarno pot pod naš prapor, ker smo jim vračali dobro za dobro. Pri nas so našli polno zabave, vesele obraze zavedajočih se skupne proslave 1. maja. Zdaj stočejo, obračajo prazne račune, na vprašanja, kako in kaj, nič ne odgovarjajo. Da se ne bo kdo izgovarjal, da niste socialpatrioti oni, ki ste odklonili skupno proslavo, vam naj zadostujejo besede, ki jih je govoril 10. aprila enemu naših sodrugov predsednik »Svobode« v Rušah, tajnik »Osrednjega društva kemičnih delavcev«, podružnice v Rušah, član SSSJ: »Mi smo odklonili skupno proslavo prvega maja neodvisnim, ker oni hočejo peljati propagando. Neodvisni so nas že trgali skoz in skoz, drugače nam ni mogoče. Delavci so taki šufti, da nam niti ostankov več ne plačajo.« Ta izjava so-

cialpatriota nam zadostuje. Zato kličemo iz obmejnih Ruš: Živela Neodvisna Delavska Stranka! Živela proletarska zavednost!

Proletarci Ruš.

Gorenja vas. — Na velikonočni ponedeljek so bili v družbi v eni gostilni v Erhavnici orožniki in pa delavec Koš. Ko so se pa orožniki napili za Košov denar, so ga začeli goniti domov in so ga vrgli iz gostilne; potem so ga začeli pretepati, da je onemogel in začel klicati na pomoč. Prišel je na pomoč en kmet in je zapregel voz. Pripeljali so ga v — občinski zapor in so ga še pred zaporom ob 3. uri zjutraj preteпали, da je na mestu obležal. Domači zdravnik mu ni hotel izstaviti zdravniškega izpričevala. Šele v Škofji Loki je dobil zdravniško pomoč. Sedaj je v teku obravnava, sodeluje skoro 20 prič. Tako barbarsko postopajo žandarji z delavstvom. Kdaj bo konec vsemu temu!?

Dob pri Domžalah. — Pri nas se vrše 15. juniji občinske volitve. Revolucionarni delavci in kmetje, pristaši NDSJ smo že postavili svojo listo. **Delavsko-kmetijski blok**, na kateri se nahajajo sledeči sodrug: Simon Lovro, Pirnat Alojz, Lubršek Franc, Marinšek Jože, Videgar Fr., Jančar Fr., Florjančič Peter, Lubršek Mihael, Flič Josip — kot kandidati za odbornike; za namestnike pa Branko Ivan, Starin Ivan, Svetlin Mihael in Kovič Štefan. — Pri teh volitvah pokažimo vsi, ki imamo žuljeve roke, da se ne damo več varati po meščanskih strankah, in glasujemo vsi za **Delavsko-kmetijski blok!**

Zabukovca. — 1. maj smo obhajali zelo lepo in skupno s socialističnimi delavci. Imeli smo obhod in nato je govoril Leskovšek iz Celja. Popoldan je bila dobro uspeša zabava v Gotovljah. Delo je popolnoma počivalo. Med delavstvom bo treba utrditi našo organizacijo, razširiti naš tisk in iti s propagando na kmete v znamenju parole: Delavci in kmetje, združite se! — Naj živi Neodvisna Delavska Stranka!

Tržič. — Če pogledamo Tržič, ko grede delavci iz tovarn, vidimo ogromno množico teh modernih sužnjev, 1400 po številu. V socialističnem sprevedu 1. maja pa jih je bilo samo 30, med katerimi ni bilo mladine, čeprav je v Tržiču »Svoboda«, ki se vidi, da je le na papirju. Na shodu je govoril Tokan iz Ljubljane. Njegova izvajanja so bila tako kontrarevolucionarna, da nas je moralo nastopiti proti več delavcev. Tokan je nastopal pravokotarsko proti nam in ni dovolil, da bi s. Dergane nastopil za njim. Delavci so potem dejali: Saj že davno poznamo socialpatriote. Sodrugi na delo, da povedemo delavce iz brezbriznosti, v katero so jih spravili socialpatrioti s svojo izdajalsko politiko! Usidrajmo se v obratu, v tovarni! Stvorimo tudi pri nas enotno fronto delavcev in kmetov preko glav reformističnih izdajalcev in denunciantov!

TISKOVNI SKLAD.

Jauk Ivan, Bled, 10 Din; Oter Franc, Ludberg, Hrvatsko, 25 Din; Delpin Herman, v Dol. Logatcu 32 Din; Neimenovan, Dev. M. v Polju, 7 Din; Abolner, Ljubljana, 60 Din; Vesna Zagorje na Jesenicah 10 Din; Jež Ivan, Ljubljana, 3 Din; Gorišek Franc, Ljubljana, 5 Din; Slamnjak Ludvik, Vel. Lašče, 12.50 Din; Juvan Anton, Dol pri Ljubljani, 2 Din; Sabec Alojz, Ljubljana VII., 3 Din; Neimenovan, Ljubljana, 2 Din; Salamon Anton, Ljubljana, 4 Din; Mavrovič, Ljubljana, 5 Din; Koželj Jože, Vir pri Domžalah, 120 Din; Tržan Karl, Trbovlje, 7.50 Din; od mariborskih sodrugov 15 Din; Bizovičar Štefan, Ljubljana VII., 5 Din; na pokrajinski konferenci v Ljubljani 95.75 Din; škofjeloški sodrug 28 Din; skupaj 451.75 Din, preje izkazanih 1112.10 Din, vsega skupaj 1563.85 Din.

Tiskovni sklad z bloki, nabrano 1. maja.

Osterman 150, Vodičar 250, Kocjančič 224, Gorenje Matija 50, Podobnik 100, Žvagen 28, Gorišek 35, Walla 36, Starbek 50, Brodar 250, Kocjančič 50, Peterkovič 50, Frank 45, Tomšič 50, Furlan 23, Makuc 34, Tomšič 19, Kuštrin 50, Snój 50, Amerikanec 100, Ogorevc 100, Čeč Antonija 59 Din, skupaj 1803 Din; preje izkazanih 1563.85 Din, vsega skupaj 3366.85 dinarjev.

Akcija za nemški proletariati.

Pomožna akcija za nemški stradajoči proletariati je vsak dan bolj nujna. Nemška buržuazija je posegla po skrajnem orožju: da si zagotovi vsaj začasno gospodarsko izboljšanje, je začela z novo taktiko, da najbolj nezadovoljne delavce nadomesti z bolj pasivnimi, nezavednimi. Zato so izprtja razredno zavednega proletariata na dnevnem redu. Na tem polju grozi nova katastrofa.

Z ozirom na to je državni kongres IDP Nemčije v Berlinu 16. marca t. l. zahteval preorientacijo IDP: Akcija za stradajoči proletariati naj se še nadalje vodi samo tam, kjer je res potrebna; IDP naj od sedaj naprej vodi tudi pomožno akcijo za izprte in stavkajoče. Centralni berlinski odbor IDP je to preorientacijo odobril. Zato podpira zadnje tedne velike mezdne boje kot v Hamburgu, Kielu in drugod. Trenutno podpira 20.000 izprtih.

Gre za velikanski boj dveh svetov: kapitalizem manevrira z izprtji itd., da konsolidira svoje gospodarstvo s popolnim zaslužjenjem proletariata; proletariati pa mora kot protimanever organizirati veliko internacionalno pomožno akcijo, da brani odporno silo proletariata.

Boj v Nemčiji je internacionalnega značaja in kot tak zasluži, da tudi slovenski proletariati podvoji in pospeši svojo pomožno akcijo. Tako piše sodrug Scholze od centralnega berlinskega komiteja IDP (28. aprila): »... Sporočam Ti še, da so se veliki delavski boji v Nemčiji po praškem kongresu sumarično zelo pomnožili in poostriili; zato se mora vaša podpora v svojem tempu zelo požuriti, če hočete borečim se nemškim delavskim skupinam v njihovi skrajno težki sili pomagati. Dragi sodrug! Zastavi vso svojo silo v to, da se pomožna akcija IDP pri vas, kjer se je šele začela, kakor sporočaš, vedno bolj ojačuje...«

Zato, sodrug, na bolj energično delo!

Nadaljnji prispevki:

I. Neimenovan sodrug 135 Din, Žorga Jakob 100 Din, Ogorevc Anton 100 Din, K. J. 55 Din, Stare Franc (Stari trg pri Ložu) 40 Din, dr. Lemež 30 Din, Žorga Rud. 30 Din, Krhne Ant. II. obr. 25 Din, Zavišek Anton 25 Din, Škerjanc Martin 23 Din, Kregar Jože I. obr. 20 Din, Makuc Ivan I. obr. 20 Din, neimenovan 10 Din, Saje 9.50 Din; skupaj 622.50 Din.

II. Sodrugi krajevne politične organizacije iz Škofje Loke so darovali: Kajzer Peter 30 Din, Porenta Ivan 30 Din, Dolinar Franc 20 Din, Mrak Urban 15 dinarjev, Oman Franc 5 Din, Florjančič Franc 5 Din, Franko Anton 5 Din, Bevk Henrik 4 Din, Justin Aleš 3 Din, Osretkar Jakob 2 Din, B. Ceferin 2 Din, Buh Raf. 2 Din, Kunšič Mat. 2 Din, Zolgar Mih. 1.50 Din, Hafner 1 Din; skupaj 127.50 Din. I. in II. skupaj 750 Din; prej izkazano 754.75 Din. Skupna vsota 1504.75 Din.

Za majsko proslavo v Ljubljani so nabrali: Pola št. 1 Baznik 215, št. 2 Mikec 215, št. 3 Čepeljnik 324.50, št. 4 Kosi 105, št. 5 Noč 39.50, št. 6 Podbršček 93, št. 8 Pečnik 37, št. 9 Uhan 51, št. 10 Culjkar 131.25, št. 11 Baučar 100.25, št. 13 Skočir 44, št. 15 Vrhovec 57.50, št. 17 Mrjasec 105.25, št. 18. Andrejčič 24, št. 19 Peterkovič 100, št. 21 Grošelj 204.50, št. 22 Miklošič 162 Din, skupaj 2008.75 Din.

Anketa »Glasa Svobode«.

Uredništvo »Glasa Svobode« stavlja vsem sodrugom, čitateljem našega lista, sledeča tri vprašanja:

1. Kaj najrajši čitate v »Glasu Svobode«?
 2. O čem naj bi še pisal »Glas Svobode«?
 3. Ali imate kake pripombe k urejanju »Glasa Svobode«?
- Odgovori morajo biti podpisani. Vsak naj pa javi, ali želi, da njegovo ime priobčimo v listu ali ne. Čim dobimo nekaj odgovorov, jih objavimo v listu. Zato se požurite z odgovori! Vsak naj pove tako, kot misli!

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Sušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.

Kupujte knjige „Marksistične biblioteke“!